

kmalu zavé, in šele sedaj zapazijo, kako Dobrovskemu kri lije iz bedra. On pa je mirno stal in hladnokrvno pokazal na bedro: „Tu-le tičij krog-lja“, — v tem se zgrudi na tla. Dolgo časa se je boril s smrtjo in napôsled vendar-le okreval, ali kroglja je ostala v njem in nosil jo je v sebi do — smrti, celih 48 let. Ta dogodek ga je ozko zvezal z grofovsko rodbino, ker je svoje življenje zastavil za mladega grofa. Pozneje je večkrat pravil o tem dogodku: „Moj oče je bil dolgo časa vojak, kroglje so na vse strani frčale okoli njega, pa ga nobena ni zadela; a jaz sem duhovnik, pa moram do smrti nositi krogldjo v sebi, pa še celo od ženske roke . . .!“ V vinotoku l. 1828. se je napotil na Dunaj, kjer je prav marljivo delal v dvorski knjižnici, dasi je tudi takrat bolehal. Dné 17. grudna je prišel z Dunaja v Brno, kjer se je nastanil pri milosrčnikih. Takoj drugi dan je obiskal svoje prijatelje, med njimi škofa Stuffera in prelata Nappa, katera sta ga hotela zadržati pri sebi, a on ni hotel o tem niti čuti; še celó kočijo, katero mu je škof ponudil, je odbil. Vračajoč se domov, prehladí se hudo. Dné 20. grudna priredi škof Stuffer gostijo na čast Dobrovskemu. Poslal je voz ponj v staro Brno, ali vrnil se je prazen, ker je bil Dobrovský zbolel. Istega dne ga je obiskal prijatelj Volný, s katerim se je dolgo razgovarjal o znanstvenih rečéh, dasi je bil telesno popolnoma strt. Govorila sta zlasti o Šafařikovem delu „Abkunft der Slawen.“ Dobrovský je pobijal nekatere nazore Šafařikove in pri tem iz spomina navajal razna mesta iz Pomponija, Jornanda, Prokopija itd. Na božič je že toliko okreval, da je mogel v kapelici maševati. Dné 29. grudna je že kosil pri prelatsu Nappu, a po kosilu je urejal rokopis prevoda Pulkavove kronike. Potem je prepisaval starin-

sko izpovedno formulo za Kopitarja, da bi jo ta primeril s frizinškimi odlomki. Snoval je že, kako bo potoval v Krakov in preiskal ondotne knjižnice. Prijatelji so mu odsvetovali, a on ni z lahka odstopil od svojih sklepov.

Ta želja se mu vendar ni izpolnila, ker ga je preje zadela smrt.

Na novo leto 1829. je maševal pri milosrčnikih, potem je lahko obedoval, a po kosilu je pisal nekatera pisma v Prago. Zvečer ga hipoma prime hud kašel, in drugi dan je moral ostati v postelji. Tožil je, da ga bôde na levem boku. Zdravniki in prijatelji so ga nagovarjali, naj se izpové in napravi oporoko. Ali on je neprestano trdil, da še mora živeti najmanj 15 let, dokler zvrši svoje znanstvene osnove.

Kmalu se mu vnamejo pljuča, in on se sam uveri, da se mu bliža zadnja ura. Narekoval je svojo oporoko in za zvrševalca imenoval grofa Frančiška Sternberka, kateremu je pustil tudi svoje dopise. Rokopise pa je zapustil češkemu učenemu društvu in muzeju, a knjižnico deci svojega brata Matijaža. V torek 6. prosinca je prejel syete zakramente umirajočih in kmalu potem, ob tri četrt na najst, preselil se je njegov veliki duh v večnost.

* * *

Življenje in delovanje Dobrovškega je že večkrat opisano. Najiminenitnejši spisi so: „Život Dobrovského“ Dr. I. Hanuš, Literární působení Josefa Dobrovského 1867. Lepo sta oslikala njegovo življenje slavni zgodovinar Palacký in Jungmann v „Muzejniku“.

Pri sestavljanju tega spisa sem se oziral zlasti na najnovejše delo: „Kněži katoličtí o pisemnictví novoč. zasloužili“; ostali viri so omenjeni pod črto.

Biserji.

1.
Vsaka kri enkrat vskipi,
Vre, pojenja, se shladi.

2.
Brez sence v lozi ni drevesa,
In brez slepote ni očesa.

3.
Kjer je več vode tekoče,
Tamkaj malin bolj ropoče.

4.
Dostikrat pri zreli slivi
Tudi trni so bodljivi.

Anton Hribar.